

Varsinais-Suomen sotilaspojat Gotlannissa ja Tukholmassa

Varsinais-Suomen Sotilaspoikien perinnekillan vuotuinen sotahistorian matka suuntautui tänä vuonna länteen Tukholmaan ja Itämeren suurimmalle saarelle Gotlantiin. Matka tehtiin 13. - 17.6. Perinteiseen tapaan lähtöpaikkana oli Turun Heikkilän kasarmin paikoitusalue, josta lähdimme klo 19.30 kauppatorin kautta Turun satamaan Linjaliikenne Nyholmin bussilla, jonka kuljettajana toimi jälleen Esa Vahtera. Matkajohtajana oli Sakari Kinnarinen apulaisenaan Taisto Valkonen.

Laivaan nousu sujui tutulla rutiinilla. ja laivamme m/s Viking Grace lähti klo 20.55. Majoittumisen jälkeen osa meistä tutustui laivan iltaelämään, mutta pääosa taisi mennä suoraan nukkumaan, koska aamulla oli aikainen herätys Tukholmassa.

Aamiainen Kungens Kurvassa

Matkajohtaja Sakari Kinnarinen Kungens Kurvassa.

Saavuimme klo 6.30 paikallista aikaa Tukholmaan, josta lähdimme klo 7.30:ksi tilatulle aamiaiselle Scandic Hotelli Kungens Kurvaan eli ”kuninkaan kurviin” Tukholman ulkopuolelle. Paikka on saanut nimensä siitä, kun vuonna 1946 syyskuun 28. päivänä kuningas Kustaa V oli ollut itse autonratissa ja tullut kaarteeseen liian lujaa, jonka seurauksena seurueen

Cadillac oli luisunut mutaojaan. Seurueeseen kuuluivat hovitallimestari d'Otrante, vapaaherra von Essen ja kreivi Gyldensolpe. He olivat juuri olleet lounaalla ja olivat loistavalla tuulella. Kuningas oli halunnut itse ajaa. Autoa ei saatu omin voimin tielle eikä kukaan ollut loukkaantunut. Paikalle kertyi nopeasti väkeä ja asiasta kerrottiin lehdissä laajasti. Tämän jälkeen paikallinen huoltoasema oli ottanut nimen Kungens Kurva.

Matkalla Nynäshamniin Jaakko Saviranta kertoi Gotlannin kallioperästä, joka on 440 – 400 miljoonaa vuotta vanhaa kerrostunutta kalkkikiveä verrattuna mantereen puolella olevaan 1900 miljoonaa vuotta vanhaan peruskallioon. Komentaja (evp) Sakari Kinnarinen kertoi Muskön laivastotukikohdasta, jonka 50 vuotta sitten louhittuun luolastoon mahtuisi koko Suomen laivasto ja vähän ylikin. Se avataan turismille vuonna 2018.

Saavuimme jo klo 9.35 Nynäshamniin, jossa tutustuimme rannalla olevaan kirkkoon. Autolauttamatka alkoi klo 11.25, sää oli mitä aurinkoisin, söimme lounaan laivalla ja Visbyhyn saavuimme klo 14.55.

Visbyn kiertoajelu

Visbyssä meitä oli vastassa suomalainen opas Leena Olsson, joka oli tullut saarelle kotiapulaiseksi vuonna 1968. Hän kertoi Visbyn historiasta, sen muureista ja vanhasta satamasta, joka oli nyt pelkkä lampi.

Visbyn vanhoille taloille on tunnusomaista porrasmainen pätyräystäs rakenne.

Kävelimme vanhan kaupungin kujilla ja kasvitieteellisessä puutarhassa, jonka olivat perustaneet ”Svenska Badande Väner” niminen yhdistys. Visby oli keskiajalla ollut muurien ympäröimä. Nyt ne ovat sortuneet. Muureilla oli 12 vartiotornia. Kaupungissa on 16 kirkkoa. Kaupungissa on ollut myös neljä tuulimyllyä nimeltään ”Korkea”, ”Matala”, ”Akka” ja ”Katala”. Vanhan kaupungin kapeilla kujilla kasvoi myös Visbyn kuuluisia ruusuja, joskaan ne eivät vielä olleet täydessä kukassaan. Kaupungin ja saaren tunnuseläin on pitkäsarvinen pässi.

Kiertöajelu päättyi näköalakalliolle, josta voi ihailia auringonlaskua. Ilta päättyi yhteiseen illalliseen Hotelli Best Westernissä, jossa vietimme kaksi yötä.

Auringonlasku kuvattuna Visbytä kiertävältä muurilta.

Retki Fårön saareen

Seuraavana päivänä lähdimme kohti Fårön saarta (=matkustajien saari, vaikka nimi viittaakin lampaaseen), joka sijaitsee Gotlannin saaren pohjoispäässä. Gotlanti on 176 km pitkä ja 52 km leveä saari, jonka asukasluku on 58003, joista 24000 asuu Visbyssä. Saarella on 160 nykyaikaista tuulivoimalaa. Keskiajalla rakennettiin saarelle 95 kirkkoa, joista 92 on edelleen käytössä. Saaresta on 30 % ollut suota. Gotlannissa oli toisen maailmansodan jälkeen sairaala keskitysleirivangeille.

Lummelundan luolaston tippukivimuodostelmia.

Matkalla poikkesimme Lummelundan 10 km pitkään kalkkikiviluolaan, jonka kolme pikkupoikaa löysi vuonna 1934. Luolasto esiteltiin ensimmäisen kerran lehdistölle vasta 1955 ja yksi sen löytäjistä on vielä elossa. Vuonna 1960 luolat avattiin yleisölle. Pojat olivat olleet hyvin tarkkoja siitä, että heitä pidetään luolien löytäjinä.

Gotlannissa on porattu myös öljyä, jolta ajalta tienvarressa oli museoituna öljynporauspumppu. Reikiä porattiin yhteensä vain yhdeksän vuonna 1974. 1990-luvulla porattiin vielä 82 reikää. Kalkkikiveä saarella louhivat Nordkalkin ja Sliten sementtitehtaat.

*Kirjoittaja kokeilemassa
heiluuko rauk ja kyllä se
heilui!*

Färön saarelle on tunnusomaista kitukasvuinen mänty- ja katajamaasto. Katajia on yritetty hävittää työttömyystöillä, mutta aika heikoin tuloksin. Saarella on vain yksi maitotila, mutta myös lampaista kasvatetaan. Rauk-patsaiden (=vanha ukko) luo menevällä tiellä oli veräjien kohdalla tiessä rataakiskoja poikittain, koska lampaat eivät voi kävellä niillä eivätkä voi karata. Jaakko Saviranta kertoi, että Långhammarsin rannalla olevat rauk-patsaat ovat muodostuneet kovasta kalkkikivistä, jonka ympäriltä meren aallot ovat huuhtoneet pehmeämmän aineksen pois. Jotkut niistä olivat ihan ihmisen näköisiäkin.

Kävimme myös elokuvaohjaaja Ingmar Bergmanin haudalla. Hän oli vaikuttanut kyläyhdistyksen elämään tekemällä saarella elokuvia. Myös pääministeri Olof Palme asui kesäisin Fårössä.

Lounaan nautimme saaren ainoassa ravintolassa, jonka nimi oli Ebbas. Paluumatkan lauttaa odotellessamme Kullervo Hantula kertoi saaren elämään 1300-luvulla vaikuttaneista merirosvoista ”Vitaaliveljistä”. Kuningas Albrekt Mecklenburgilainen suosi heitä, mutta heidät karkoitettiin Gotlannista vuonna 1398. Vielä vuonna 1429 he ryöstivät Norjan Bergenin.

Paluumatkalla lähellä Visbytä poikkesimme Hångerin lähteellä, jossa Gotlannin piispa Israel Kolmodin oli runoillut ”Suvivirren” sanat vuonna 1694. Wikipedian mukaan virren pohjana on 1200-luvun eroottinen runo. Lähteen vesi ”nuorentaa 10 vuotta”, mutta tällä kertaa lähteen vesi näytti kyllä juomakelvottomalta. Joku sitä kuitenkin maistoi. Suvivirren lisäksi lauloimme entiselle varapuheenjohtajallemme Kullervo Hantulalle perinteisen onnittelulaulun hänen 88-vuotissyntymäpäivänään.

Hotelliin palattuamme lähdimme kävellen Visbyyn vanhaan kaupunkiin. Retkipäivä päättyi yhteiseen illalliseen suurtorin laidassa olevassa ravintola Munkkällaressa, jossa lauloimme naisille ”Sä kasvoit neito kaunoinen” sekä ”Maamme”. Illallinen oli maukasta lammasta.

Paluumatka ja Tukholman kierros

Viimeisenä päivänä oli lähtö klo 6.00 kohti Nynäshamnin lauttaa ja Tukholmaa.

Lauttamatkalla nautimme etukäteen tilatun aamiaisen.

Merimatkan jälkeen Kullervo jatkoi kertomalla Hansa-liiton historiasta. Yhtenä hansakaupan tärkeimmistä kauppataavaroista oli suolasilli, jonka kauppa kuitenkin romahti uskonpuhdistuksen jälkeen. Liittoon kuului 1300-luvulla kiinteästi 70-kaupunkia ja 130 löyhästi. Hansa-liitto oli myös puolustusliitto. Suomesta siihen kuuluivat Turku ja Ulvila. Saksassa on nykyään yhdeksän hansakaupunkia.

Puolustusasiamies eversti Manu Tuominen oli iloisesti yllättynyt puheenjohtaja Jukka Kleemolan muistolahjoista.

Tukholmaan saavuimme noin klo 11.30. Klo 12.30 meillä oli tapaaminen Suomen suurlähetystössä, jossa puolustusasiamies, eversti Manu Tuominen selosti meille Ruotsin puolustuspolitiikkaa. Suomen ja Naton kanssa

tapahtuvan yhteistyön lisäksi Ruotsissa siirrytään uudelleen asevelvollisuusjärjestelmään vuonna 2018. Kuitenkin vain 4000 ikäluokasta kutsutaan, vaikka ikäluokka on 100000. Tällä hetkellä armeijaan astuu noin 2500 vapaaehtoista, joten kovin merkittävästä lisäyksestä ei ole kyse.

Vilkkaan keskustelun jälkeen ojensimme everstille kiltamme standaarin, plaketin ja historiakirjamme. Lopuksi nautimme suurlähetystön tarjoamat kahvit.

Tämän jälkeen oli omatoimista vapaata klo 16:een saakka. Osa kävi mm. Riddarholman kirkossa, osa katseli muita paikkoja kuninkaanlinnan tuntumassa.

Tämän jälkeen alkoi 2,5 tuntia kestänyt kaupunkikiertäminen suomalaisen oppaan johdolla. Tutustuimme Tukholman tärkeimpiin nähtävyyksiin bussista katsellen ja oppaan selostusta kuunnellen. Poikkesimme kuitenkin kävellen ruotsalaisten rauhanturvaajien muistomerkillä.

Tukholman perjantai-illan ruuhka aiheutti varmaan kuljettajallemme hieman stressiä. Kaikki meni kuitenkin hyvin ja klo 18.30 olimme satamassa valmiina nousemaan m/s Amorellaan. Buffet-illallisen jälkeen painuimme pehkuihin, sillä olihan takanamme noin 13-14 tunnin paluumatka. Turkuun saavuimme aikataulun mukaan klo 7.35, jonka jälkeen kauppatorin kautta Heikkilän kasarmille ja kotiin. Ensi vuoden matkakohteesta pyydettiin jo ajatuksia.

Jouko Fossi